

MILJØMINISTERIET OG UDENRIGSMINISTERIET

Afrapportering fra den 25. samling i UNEP's Styrelsesråd (GC) og Det Globale Ministerforum for Miljø (GMEF) i Nairobi den 16.-20. februar 2009.

Hovedtemaet for ministrenes diskussion var 'Green Economy'. Derudover drøftede ministrene international miljøforvaltning. Endelig traf Styrelsesrådet beslutninger vedrørende en kviksovkonvention, UNEP's arbejdsprogram og budget, samt en række tematiske spørgsmål.

1. Green Economy

Grøn vækst var genstand for omfattende politiske drøftelser under GMEF mellem ministrene. Baseret på bl.a. forslag fra UNEP om en "Global Green New Deal" drøftedes, hvordan man bedst håndterer de miljømæssige udfordringer, herunder særligt - men ikke eksklusivt - klimaforandringerne, under den nuværende økonomiske krise.

For udviklingslandene er udfordringen (relativt uafhængigt af i-landenes økonomiske krise) at sikre fortsat fattigdomsbekæmpelse parallelt med natur- og miljøbeskyttelse, og særligt fokusere på "win-win" muligheder mellem disse to dagsordener. Flere udviklingslande efterspurgte således guidelines/anbefalinger til at hjælpe landene med at gøre planer for udvikling, investering, bæredygtighed etc. mere grønne. UNEP har et sådant hjælpeværktøj under udarbejdelse.

For industrilandene er udfordringen dels at modvirke, at den økonomiske krise fører til automatisk nedprioritering af miljøbeskyttelsen, og dels at markedsføre grønne investeringer og prioriteringer som middel til både fremtidig økonomisk vækst og samtidig håndtering af de miljø- og ressourcudfordringer vi står overfor. Ministerdrøftelsen tjente således til udveksling af erfaringer samt mobilisering af generel politisk vilje til at se muligheder frem for barrierer.

Fra dansk side blev der, med udgangspunkt i den danske satsning på grøn vækst, markedsført nødvendigheden af at tage en bred vifte af instrumenter i brug for at fremme bæredygtig produktion og forbrug som grundlag for fremtidens vækst.

2. Reform af den internationale miljøarkitektur

Ministrene drøftede International Environmental Governance (IEG) fra et landeperspektiv. Debatten blev indledt af et bredt sammensat panel af ministre og ledere af større internationale NGO'er. Der var enighed om, at status quo ikke var acceptabel, og almen enighed om behovet for at styrke UNEP, dets finansielle og videnskabelige grundlag samt dets regionalkontorer. Der var ligeledes bred tilslutning til at "form burde følge funktion", og at den videre reformproces burde tage udgangspunkt i hvilke *funktioner*, den internationale miljøarkitektur skulle kunne levere snarere end hvilken *form*, den skulle have. Hvad angår mere vidtgående reformer kom forskellige forslag på bordet. Brasilien fremhævede f.eks. behovet for en paraply-organisation for bæredygtig udvikling, som skulle omfatte både GEF, UNEP og konventionsekretariatene, mens en NGO-repræsentant (Coalition for Rainforest Nations) mente, at der var behov for at nytænke selve tænkningen/teorien om miljø, før man kunne adressere governance-problemet.

På Styrelsesrådsmødet var den mest afgørende beslutning vedr. IEG nedsættelsen af en mindre gruppe af ministre eller højniveau repræsentanter med henblik på at udarbejde mulige optioner for reform af den internationale miljøarkitektur. Gruppen skal være regionalt balanceret (2-4 ministre per region), men vil dog være åben for ethvert interesseret land. Gruppens etablering skal ses som respons på en anmodning fra de to facilitatorer af IEG-forhandlingerne i New York, ambassadør Maurer og ambassadør Heller, om input fra UNEP's Styrelsesråd (Governing Council, GC) og Globale Ministerforum for Miljø (GMEF) til den videre reformproces. Fra EU's side var der bred enighed om nødvendigheden af politisk engagement i reformprocessen og i det lys tilfredshed med beslutningen - om end man havde foretrukket, at gruppen havde været forbeholdt ministre. G77 og

USA ønskede imidlertid mulighed for at kunne sende en højniveaurepræsentant i stedet for en minister. UNEPs eksekutivdirektør vil deltage som rådgiver til gruppen.

Gruppen skal mødes så hurtigt som muligt med henblik på at afdække muligheder til den særlige samling i GC/GMEF i februar 2011, hvor gruppen vil fremlægge mulige optioner for reform af den internationale miljøarkitektur, som herefter vil føde ind i debatten i FN's Generalforsamling.

3. Øvrige prioriterede emner

Kemikalieforvaltning/ Kviksølv

Hovedemnet for forhandlingerne på kemikalieområdet var kviksølv, med fokus på en eventuel start på forhandlinger om et juridisk bindende instrument. Resultatet blev, at der nedsættes en forhandlingskomité (Intergovernmental Negotiating Committee, INC), der skal forhandle om indholdet af en ny konvention. Konventionen skal dække alle væsentlige områder med forskellig grad af forpligtigelser, ligesom det er tilfældet i den globale Stockholmkonvention om persistente organiske miljøgifte. Det er planen, at INC'en skal afslutte arbejdet senest i 2013. Resultatet må siges at være meget tilfredsstillende ikke mindst med tanke på, hvor vanskelige forhandlingerne har været på de foregående møder i Styrelsesrådet med stor modstand fra centrale lande. Resultatet skyldes i høj grad skiftet i den amerikanske administration.

Andre emner var den globale kemikaliestrategi SAICM og bly/cadmium, hvor resultaterne også anses for tilfredsstillende. UNEP og staterne blev opfordret til at øge arbejdet med at sikre implementeringen af SAICM, og UNEP blev bedt om at færdiggøre den videnskabelige gennemgang af viden om bly og cadmium, så det næste møde i Styrelsesrådet kan drøfte behovet for global handling også for disse to tungmetaller.

International Panel for Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)

Styrelsesrådet vedtog en beslutning om, at der skulle afholdes endnu et mellemstatsligt møde for at afklare behovet for et slags IPCC for biodiversitet og økosystemydelser.

Arbejdsprogram og budget

Styrelsesrådet vedtog et to-årigt arbejdsprogram for 2010-2011 på USD180 mio. kr. (svarende til ca. 1,05 mia. kr.). Arbejdsprogrammet bygger på UNEP's fire-årige strategi for perioden 2010-2013, som fokuserer UNEP's arbejde på seks overordnede tematiske prioriteter med det formål at gøre organisationen mere resultatorienteret og effektiv.

Internationalt år for biodiversitet

Japan havde fremlagt et forslag om, at Styrelsesrådet og relevante organisationer skulle planlægge og afholde aktiviteter, der kunne synliggøre og fejre det internationale biodiversitetsår (2010). Japan er vært for næste partsmøde under Biodiversitetskonventionen i 2010.

Miljølovgivning

Det fjerde program for udvikling og periodisk gennemgang af miljølovgivning (MP4) blev vedtaget. Desuden blev eksekutivdirektøren bedt om at arbejde videre med udkastet til retningslinjer om adgang til information, offentlig deltagelse og adgang til domstole – med henblik på vedtagelse ved næste års møde. Med hensyn til udkastet til retningslinjer for udviklingen af national lovgivning om ansvar, handling og kompensation for ødelæggelse ved miljøfarlige aktiviteter så blev eksekutivdirektøren bedt om at arbejde videre med disse med henblik på vedtagelse ved næste års møde.

Affald

Beslutningsforslaget var oprindeligt en ren procesbeslutning, men G77 og Kina fremlagde et mere vidtgående forslag. Den endelige beslutningstekst bad eksekutivdirektøren om at støtte udviklingslandene med deres arbejde med implementeringen af nationale affaldsstrategier og yde

støtte til kapacitetsopbygning og affaldsteknologi. Eksekutivdirektøren skal redegøre for dette arbejde ved den 26. samling i 2011.

Verdens miljøtilstand

Beslutningen anmoder regeringer om at forbedre den videnskabelige basis for miljøforvaltning samt at demonstrere lederskab individuelt og sammen i implementeringen af effektive handlingsplaner.

Miljøet i Gaza

På foranledning af gruppen af arabiske lande blev der truffet en beslutning om miljøsituationen i Gaza. Beslutningen anbefaler bl.a., at UNEP's eksekutivdirektør sender en mission med miljøeksperter til Gaza for at vurdere de miljømæssige konsekvenser af volden og rapporterer herom til den 11. særlige samling i UNEP's styrelsesråd i 2011. EU's udgangspunkt for forhandlingerne om beslutningsteksten var, at man ikke skulle drøfte sikkerhedsspørgsmål i regi af UNEP. Hvis en beslutning ikke kunne undgås, skulle den være så teknisk som muligt. EU kunne tilslutte sig beslutningen, da parterne (Israel og Palæstina) samt USA var enige om teksten, som blev holdt på et teknisk niveau.